

UZ NOVOOBJAVLJENI RAD O ZAPISNIČKIM SAŽECIMA SJEDNICA SPLITSKOGA VELIKOG VIJEĆA IZ MLETAČKOGA DOBA

(Arsen DUPLANČIĆ, "Regesta zapisnika splitskoga Velikog vijeća od 1620. do 1755. godine", "Grada i prilozi za povijest Dalmacije", sv. 14, Državni arhiv u Splitu, Split, g. 1998., 275 str.)

Unutar 14. sveska časopisa "Grada i prilozi za povijest Dalmacije", što ga izdaje Državni arhiv u Splitu pod vodstvom urednice Nataše Bajić-Žarko, objavljen je opsežan i vrijedan znanstveni rad splitskog povjesničara Arsena Duplančića pod naslovom "Regesta zapisnika splitskoga Velikog vijeća od 1620. do 1755. godine", koji zauzima čitav svezak ovog poznatog godišnjeg stručno-znanstvenog izdanja. U njemu on objelodanjuje i raščlanjuje talijanski rukopis nepoznatog pisca "Registro di tutte le materie essenziali esistenti negli pochi volumi, che s'attrovano nell'Archivio della Città", koji se čuva u pismohranskoj zbirci Arheološkog muzeja u Splitu, a sadrži 167 kratkih sažetaka zapisnika sjednica Velikog vijeća splitske općine u rečenom razdoblju, kao i popis odnosno spomen pojedinih isprava ili svežnjeva isprava što su se nekad nalazile u tamošnjoj pismohrani. Ponaјprije poradi tog niza zapisničkih sažetaka, taj je rukopis zasigurno značajno vrelo za splitsku povijest XVII. i XVIII. stoljeća, jer pretežita većina njih nije sačuvana u deset postojećih zapisničkih knjiga što se čuvaju u splitskoј Sveučilišnoj knjižnici (9) te u Arheološkom muzeju (1), pa predstavljaju ovako objavljeni i znanstveno objašnjeni novu korisnu nadopunu povijesnoj spoznaji o djelovanju te u prošlosti važne plemićke ustanove, ali i pojedinim drugim zbivanjima u onodobnom Splitu i pripadajućem mu području.

Pisac kaže u predgovoru (str. 9-12) da se potrudio uz gotovo svaki sažetak dati kraća ili duža objašnjenja i napomene, koristeći pri tome podatke iz već spomenutih sačuvanih zapisnika sa sjednica Velikog vijeća, kao i pojedinih drugih povijesnih izvora, a sve kako bi te sažete vijesti učinio što razumljivijim čitatelju. Zbog tog je razloga Duplančić također sastavio uvod (str. 13-34), ne bi li kroz njega upoznao korisnika svoje knjige s načinom djelovanja splitskog Velikog vijeća u ondašnjim vremenima mletačke vlasti, a ukratko i s ustrojem i radom cijele tadašnje gradske uprave, uključujući javne i vojne službenike, oslikavši to s nizom primjera. Samu okosnicu istraživačeva djela čine spomenuti kratki sažeci što donose obavijesti o mnogim pitanjima kojima se svojedobno bavilo Veliko vijeće, kao i njegove znanstvene i stručne napomene i objašnjenja uz njih (str. 35-183), što sve zajedno čitatelju otkriva trojne zanimljive povijesne činjenice iz javnog i zasebnog života te hrvatske općine u XVII. i XVIII. stoljeću.

Pisac je smatrao korisnim svome djelu pridodati i tri pisana priloga koja dodatno rasvjetljavaju djelovanje i sastav splitskoga Velikog vijeća (str. 185-194). Prvoga čini napatuk što se nalazi unutar jedne od zapisničkih knjiga u Sveučilišnoj knjižnici, a tvore ga izborne odredbe koje je imalo poštovati Vijeće ("Ordini di osservarsi nel far il Consiglio de Signori Nobili"). Iz iste ustanove je i drugi prilog kojeg čini popis dužnosti i dužnosnika unutar Velikog vijeća iz 1731. godine ("Cariche dispensate nel Magnifico Maggiore Consiglio di Spalato convocato oggi 4 Marzo 1731"). Treći prilog jest popisni pregled što se čuva u zadarskom Državnom arhivu, potječe s početka XIX. stoljeća, govori još sadržajnije o ustroju i radu ove bivše splitske ustanove, dužnosnicima i njihovim pravima, povlasticama i dužnostima u njoj, a odnosi se na stanje zatečeno u svibnju 1797. godine, neposredno po padu Mletačke republike ("Foglio prelustrante il terzo articolo del Decreto No. 132 emanato dalla Cesareo Reggia Provisoria Superiorità di Spalato inesivamente agli ordini dell'Eccellentissima Aulica Plenipotenziaria Commissione per l'Istria, Dalmazia) ed Albania) diretto alli Magnifici Giudici del Corpo Nobile della Città sudetta / Individuazione dei Diritti, Freggi, e Prerogative, che

godeva il Consiglio Nobile di Spalato, e gl'Individui del medesimo all'epoca in cui nel Maggio 1797 seguì lo scioglimento del passato Veneto Governo"). Pri kraju ovog zapaženog znanstvenog izdanja otisnuti su talijanski i engleski sažetak (str. 195-230), popis kratica više puta navedenih izvora i djela te popis literature (str. 231-242), kao i kazalo osobnih imena, zemljopisnih naziva i, što je osobito korisno, predmetno kazalo (str. 244-271).

Mislav Elvis LUKŠIĆ

ZBORNİK O TRIPLEX CONFINIUM

(*Microhistory of the Triplex Confinium. International Project. Conference Papers (Budapest, March 21-22, 1997)*, edited by Drago Roksandić, Institute on Southeastern Europe, Central European University, Budapest, 1998, 158 str.)

Pojam *Triplex confinium* ima dvojakो značenje. U užem smislu, to je točka Medveđak ili Medveđa Glavica, vrh Debelog (ili Velikog) brda, sjeverozapadno od Knina, mjesto gdje se od mira u Srijemskim Karlovcima 1699. godine susreću habsburška, mletačka i osmanska granica. U širem smislu, to je prostor trojnih habsburško-mletačko-osmanskih prožimanja, sukoba i zajedništva u Novom vijeku, čija je povijest izvorno određena između Zadra, Knina, Senja i Bihaća (Primorska krajina, Lika i Krbava, zapadna Bosna /ili Turska Hrvatska/ i sjeverna Dalmacija). Premda to nije bila jedina tromeda (ili višmedea) takve vrste u tadašnjoj Europi, habsburško-mletačko-osmanska "trojna krajina" svojom osebujnošću (područje sruza međusobno različitih i najčešće vrlo oprečnih imperijalnih sila, civilizacija, religija, političkih, misaonih, socioekonomskih i inih struktura i sustava itd.) u novije vrijeme pobuđuje sve veću pozornost znanstvene i stručne javnosti, ne samo u Hrvatskoj nego i u inozemstvu, utoliko više što se do sada gotovo nitko *nije na ovaj način* (podcrtao Ž.H.) sustavnije bavio istraživanjem vrlo složene i slojevite povijesti, životne zbilje i kulture tog prostora u proteklim vremenima.

Nakon inicijalnih razmjena ideja, prije svega među hrvatskim i austrijskim povjesničarima, utemeljen je dugoročni međunarodni istraživački projekt TRIPLEX CONFINIUM, a 21. i 22. ožujka 1997. godine održana je u *Institute on Southeastern Europe of the Central European University* u Budimpešti prva međunarodna konferencija, zapravo kolokvij, pod nazivom "*Triplex confinium*" after the Vienna War (1683-1699): *problems of microhistorical research*, posvećena problematici povijesne mikroperspektive na *Triplex confinium* u 17. i 18. stoljeću. U radu konferencije sudjelovali su istraživači iz Hrvatske, Austrije, Mađarske i Italije. Njihovi prilozi (na engleskom i/ili njemačkom, odnosno talijanskom jeziku) objavljeni su 1998. godine u zborniku radova *Microhistory of the Triplex Confinium* koji je pred nama. Zbornik je uredio Drago Roksandić iz Zagreba, a izdao ga je *Institute on Southeastern Europe of CEU Budapest*.

Nakon kraćeg predgovora iz pera Drage ROKSANDIĆA (str. 5-6), slijedi njegov prilog o ciljevima, pristupu i metodama međunarodnoga istraživačkog projekta TRIPLEX CONFINIUM (str. 7-25). Autor piše o svrsi projekta, o utemeljenosti pojma tromede u ranonovovjekovnom hrvatskome povijesnom obzorju ("*The entire Croatian history of the Modern Era is within the horizon of the triple-frontier area*", str. 9), o definiranju pojma *Triplex confinium*, o tromedi između mikro- i makrohistorije, o problemima pristupa njezinoj povijesti ("povijest odozdo" vs. "povijest odozgo", komparativna historija, arhaičnost kao pretpostavka povijesnog trajanja tromede, povijest *Triplex confinium* kao izazov preko granica tradicionalnih disciplina, nužnost istraživačkog povratka *ad fontes*) i